

PETRU NMENHOTH WAHORONO ON HA.

Àmenhehe ohyakanye katxhàrà on ha.

¹ Petru uro ha. Txesusu Kryestu nànyaknyàrà ro uro. Àmenhehe, ohyakanye. Khoryenkomo nwahanonkatxho omnyamo. Khoryenkomo hutwanyehnà kom wawo manatxhe. Oyowtothàyam hohra harha manatxow hamà. Anaro rha owto ho manatxhe, Pontu yamtar ho, Karaseya yamtar ho xarha, Kapaknoseya yamtar ho xarha, Aaseya yamtar ho xarha, Betxenya yamtar ho xarha.

² Àro wyaro rma manatxhe, Khoryenkomo yano me mak ha, kyàmkom yano me mak ha. Àro wyaro rma ohutwetxkonà rma, noro ha, amnyehra. Tàmryenon me awahanonkatxownà, enyhoru hokono ro me oyehtxoho menye. Enyhoru hokono ro me oytxownà, Khoryenkomo yokato, Txesusu Kryestu yoyuknye ro me oyehtxoho menye. Noro yekamsuhkanàr ke ryhe, tonyhoryexemà ro me manatxhe.

Onà wyaro àkehe, Khoryenkomo wya, ohokonye. Towahke rma haxa exko, nyamoro hoko, ohxe txetxoko, thenyehra rma haxa mak ha, àkehe, àwya, ohokonye.

Karyhe roro kehtxoho kom hona ro tehxatxhe katxhàrà on ha.

³ Ohxe xaxa manaha, tkatxe, Khoryenkomo wya. Txesusu Kryestu yàmà noro ha, Kohkomo

rma yàmà. Kàhnàn kom yawo rma haxa nehx-akonà. Àro hoye ro tonutxownà harha, ekato me. Thokru me harha ketxownà, karyhe roro kehtxoho kom hona ro kehtxoho menye. Àro wyaro tehxatxhe, Txesusu Kryestu yasanàmrà ke, àwayehxemo kom waye asanàmrà ke.

⁴ Khoryenkomо wya kowakryetxho kom hona ro xarha tehxatxhe. Àro rma, atanàhnohpànà ro me naha. Anhàntahnà ro me naha. Osomtatkahnà ro me naha. Kahe yawono rma àro ha, Khoryenkomо nhenyeketxho rma, oyowakryetxho komo rma.

⁵ Anhà hona okurunhetxhe, Khoryenkomо. Noro hona menyatxhe. Àro ke, tahoxet ke okurunhetxhe, tàwya oyonyhoryetxehkanàr kom horà. Amnye, oyonyhoryetxehkany kom me nosony-hehe hampànà, yukryeka yosomtatkantok mak ha.

⁶ Àro ke oyeryehotetxow hamà. Anatoko mekhoketxow hana. Anaro rha ke teryewhamnohsom me manatxow hana, tkukmaxem me oyesnàr kom ke. Mexehra mak naha, oyeryewhamnohtoho komo. Teryewhamnohsomà rma, teryehorye rma ehtxoko.

⁷ Teryewhamnohsom me oyehtokonye, Khoryenkomо nkukmanàr me rma manatxow hamà, noro hona xenye ro me xaxa oyosonyhoto menye. Àsok hana nay ha, uru ha. Enyhoru ryhe àro ha. Ehetàhpenyeno rma àro ha. Weheto waka neryatxhe, toto komo, tàwyanye ukukmatxho me, uru me xaxa tàwyanye uhutwatxho me.

Àrotho rma, amnye nosomtatkehe hampànà. Khoryenkom hona owyanye xenytxoho haxa ryhe, osomtatkahnà ro me naha. Enyhoru haxa ryhe àro ha, Khoryenkomo wya, uru yohono rma haxa mak ha. Àro ke, uru wyaro rma rha tkukmaxem me manatxhe, Khoryenkom hona xenye ro me xaxa oyosonyhoho menye. Ukukmaxaho rma, ohxe xaxa manaha katxho me xaxa mpànà manatxhe ha, Khoryenkomo wya. Amnye, Txesusu Kryestu yosonyhontoko, onà wyaro katxho me xaxa mpànà manatxhe ha, Khoryenkomo wya. Ohxe xaxa manaha, ehonomnà me harha manaha, katxho me xaxa mpànà manatxhe ha, àwya.

⁸ Txesusu Kryestu yonyhera mehtxownà. Noro rma xe manatxhe. Noro yonyhera rma hak manatxhe. Noro hona rma menyatxhe. Àro ke, teryehorye rma haxa manatxhe, thenyehra rma haxa mak ha, kahe yawon komo wyaro mak ha, ekarymahnà ro me rma haxa mak ha.

⁹ Noro hona owyanye xenytxoho hoye ro, tonyhoryexem me rma manatxhe. Àro ke, teryehorye manatxhe.

Amnyehran heno komo nmenhoho yokarymatxhàrà on ha.

¹⁰⁻¹¹ Àsok hana nketxkon ha, amnyehran heno kom ha, Khoryenkomo rwonà yokarymanye ro heno komo. Towahke xaxa mpànà naha ha, Khoryenkomo, toto kom hoko, ketxkon heno hatà. Ohokonye ryhe, àro wyaro nketxkonà. Onà wyaro nketxkon heno xarha tà, Kryestu hoko xarha. Teryewhamnohsom me mpànà naha ha, noro

ha, ketxkon heno hatà. Eryewhamnohsaho rma, ehonomnà me harha naha hampànà, ketxkon heno xarha tà, noro hoko. Åro wyaro rma nketxkon heno, Kryestu yokato yoh me tesnàr kom ke mak ha. Nyamoro heno rma, konyhoryetxho komo hutwatxehkahra rma nehusatxkon hatà. Uhutwatxehkanàr xe rma haxa nehusatxkon heno hatà. Uhutwamohsoko, amna wya, ketxkon heno hatà, Khoryenkomo wya. Åsoke ryhe nomokyano, àsokentoko ryhe nomokyano, ketxkon heno hatà.

¹² Åro ke, onà wyaro hutwamohsoy hatà, Khoryenkomo, àwyanye. Oyowakryetxohnà komo moro, onekarymanàr komo, kekon hatà. Anar komo yowakryetxho ryhe moro, amnyen komo yowakryetxho rma moro, kekon hatà, ohokonye, nyamoro heno wya.

Åro ke, omnyamo ryhe, àrwo yonyhorunu menytxatxownà. Oyonyhoryetxho komo rma yokarymatxownà, owyanye, Kryestu yokarymanye ro komo. Khoryenkocom yokato yano me nekarymatxownà, kahe yaye ànyahxah yano me mak ha. Konyhoryetxho komo hutwanàr xe xarha natxhe, kahe yawon komo xarha, Khoryenkocom yanoto komo.

Enyhoru ro me ehtxoko katxhàrà on ha.

¹³ Åro wyaro naha, konyhoryetxho komo. Åro ke, onà wyaro àkehe, owyanye. Ohxe harha ehutwatxoko, Khoryenkocom hona ro oyesnàr kom horà. Takàhso rma haxa ehtxoko. Oyowakryetxho kom hona ro rma haxa ehtxoko. Txesusu Kryestu yosonyhontoko rma, towakryetxehkaxem me

xaxa mpànà manatxhe ha. Àro hona ro rma haxa ehtxoko.

¹⁴ Khoryenkom yoyuknye ro me ehtxoko. Amnyehra, noro hutwahra oyehtokonye, ayanhàn kom hoko mehohketxkonà. Àro hoko ehohkahra harha ehtxoko.

¹⁵ Anhà hokonohnà ro me naха, Khoryenkomо. Enyhoru ro me haxa naха. Tàmryenon me awahanonkanyenhàyamo rma noro ha. Àro ke, noro wyaro, enyhoru ro me rma rha ehtxoko, omnyam xarha.

¹⁶ Àsok tawro hana, onà wyaro tawro ke, àmenhosahonhàrà wya.

Enyhoru ro uro. Àro ke, enyhoru ro me rma rha ehtxoko, omnyam xarha.

Àro wyaro rma nkehe, àmenhosahonhàrà.

¹⁷ Apa y, màketxow hamà, Khoryenkom yakoro orwonàmnàtokonye. Apa y kanye rma, ohxe mpàn ehtxoko. Noro ryhe, wahanonkano ynye me naха hampànà. Toto kom hoko àme rye rma haxa naха hampànà. Ohxe exhemo komo yonyhoryetxehkehe hampànà. Atxke exhemotho kom haxa ryhe yanàhnohtàkehe hampànà. Àro ke, yukryeka ho rma hak oyehtokonye, ukurunkahnà ro me noro xenytxoko.

¹⁸ Àsok hana mehxatxkon ha. Àrohnàtho hoko rma haxa mehxatxkon hamà, ohoryen heno kom hoye ro. Àrohnàtho hyaye oyowtxownà, Khoryenkomо. Àrohnàtho hyaye oyowtoho komo rma yehemaye, tàhyaka oyohtoho menye. Eten ke ryhe nehemaye, pàrata ke katà, uru ke haxa katà.

Àrohnà ke ryhe nehemaye. Tosomtatkaxem me nay hamà, pàrata, uru xarha.

19 Kryestu yekamsuhkanàr ke haxa ryhe nehemaye, Khoryenkom. Ehetàhpenyeno yoho rma haxa ohxe nehxakonà, Kryestu yekamsuhkatzho. Àsoken me hana nay ha, kahneru mxekrà, tharaxkaxemà. Eheryamnà ro me nay hamà. Enyhoru ro me nay hamà. Àro wyarono rma, tkamsuhkaxem me nay hamà, Khoryenkom yowakryenàr horà. Noro wyaro rma rha enyhoru ro me rma haxa nehxakonà, Kryestu.

20 Amnyehra, yukryeka yakàhtohra rma hak tehtoko, Kryestu wayehrà hutwekonà rma, Khoryenkom. Amnye nyhe rma, yukryeka yosomtatkahra ro rma haka, nomokye, Kryestu, tàwya oyonyhoryetxho menye.

21 Noro wayehrà ke ryhe, Khoryenkom hona harha menyatxhe. Àwayehxemo kom waye nanàmye, Khoryenkom. Ehonomnà me harha neryeye. Àro ke, Khoryenkom hona menyatxhe. Noro wya oyowakryetxho kom hona ro manatxhe xarha.

*Thokru me harha oytxownà Khoryenkom
tàrwon ke katxhàrà on ha.*

22 Mosonyhoryetxownà, owyanye yaworon xaxa yonytxanàr ke, owyanye Khoryenkom rwonà yoyuknur ke. Àro hoye ro, Kryestu mryenon komo xe xaxa manatxhe. Àro ke, osoxe rma haxa ehtxoko, teryewrye ro, yaworo xaxa mak ha.

23 Oyonutxownà harha, ekato me. Toto yano mehra, twayehsom kom yano mehra, àwayehpànà ro yano me haxa oyonutxownà. Thokru me harha oytxownà, Khoryenkomo, tarwon ke. Karyhe keny komo rma àro ha, Khoryenkomo rwonà. Osomtatkahnà ro me naha.

24 Àro hoko rma, onà wyaro nkehe, àmenhosahonhàrà.

Txufu wyaro natxhe, toto komo, omeroro. Eherkotkuru wyaro natxhe, ehonomnà komo. Àsok hana nay ha, txuf ha. Mexehra wayehyan hamà. Àsok hana nay ha, eherkotkur ha. Mexehra nothahyan hamà. Àro wyaro rma rha, mexehra nosomtatketxhe, toto heno komo.

25 Kohkomo rwon haxa ryhe, osomtatkahnà roro me naha.

Àro wyaro rma nkehe, àmenhosahonhàrà. Àrwo yonyhorunu ryhe àro ha, Kohkomo rwonà. Ekarymaxaho rma àro ha. Onenytatxhàyamo rma àro ha.

2

Owokru kom me naha Khoryenkomo rwonà katxhàrà on ha.

1 Oyonutxownà harha, ekato me. Àro ke, toto komo xanhàn mehra harha ehtxoko. Àtemarontahra harha ehtxoko. Yaworonohnà mehra harha ehtxoko. Atakuyhera harha ehtxoko. Wàràhyakano yhera harha ehtxoko.

2 Àsok hana natxow ha, enuxenyeno kom ha. Momu yko me natxow hamà. Enuxenyeno komo wyaro, owokru komo xe roro ehtxoko, ekato me

ohorymamtoho menye. Owokru kom me rma naha, Khoryenkomo rwonà, ekato me mak ha. Yaworono rma àro ha. Owyanye enàtoko roro, ohorymamyatxhe, tonyhoryetxehkaxem me oyehtxoho menye.

³ Àsok tawro hana. Towahke Kohkom yehtxoho muhutwetxowà rma hamà. Towahke rma haxa nehxakon hamà, ohokonye.

Khoryenkomo mewakryetxhe omnyam xarha ekato me mak ha katxhàrà on ha.

⁴ Àsok hana nay ha, tohu ymo ha. Nàmno yetxeh me nay hamà. Tohu wyaro, Khoryenkomo màn yetxeh me naha, Kohkomo. Khoryenkomo mryenon kom yoh me rma naha. Karyhen xaxa kax mak naha ha. Anatoko tohu ymotho xanomkahnohyatxow hana, nàmno yenyé komo, tàwyanye atxke esnàr ke. Àro wyaro rma rha noro xanomkahnohtxownà, toto komo. Noro rma, Khoryenkomo nwahanonkatxho me haxa naha. Khoryenkomo nàhnàn me rma haxa naha. Noro hyaka rma omohtxoko,

⁵ tohu wyaro rma rha oyehtxoho menye, Khoryenkomo wya bàn me oytxoho menye. Ekato me bàn me oyeryatxhe, Kohkomo wyaro karyhen me harha oyesnàr kom ke. Bàn yonye ro me xarha oyeryatxhe, towakryenàr hoko roro oyehtxoho menye. Amnyehra, Khoryenkomo yowakryetxkon hatà, noro màn yonye ro heno komo, tàwyanye okno yàmrà ke. Nyamoro heno wyaro noro mewakryetxhe, omnyam xarha, ekato me mak ha. Owyanye ewakryetxho rma, ohxe naha, Khoryenkomo wya. Owyanye, apa

y, Txesusu Kryestu yano me kowakryehe tatoko rma, ohxe rma haxa naha, àwya.

6 Àro hoko rma, onà wyaro nkehe, Khoryenkom karyehtanà, àmenhosahonhàrà.

Enytxatzoko. Seyaw ho weryaha hampànà, tohu wyarono. Nàmno yetxehà wyaro, ehonomnà me xaxa naha, noro ha. Ronwahanonkatxho rma noro ha. Ronàhnànà rma noro ha. Noro hona xeny me oyehtokonye, okhokahranye ro mak naha ha, noro ha.

Àro wyaro rma nkehe, àmenhosahonhàrà.

7 Noro hona menyatxow hamà, omnyamo. Àro ke, onàhnàn kom me rma haxa nay hamà, noro. Anar kom haxa ryhe, noro hona xenyhera natxhe. Nyamoro hoko rma, onà wyaro nkehe xarha, àmenhosahonhàrà xarha.

Toh xanomkahnohnye komo wyaro, noro xanomkahnohyatxhe hampànà, toto komo. Noro ryhe, ehonomnà me harha mpànà naha ha. Nàmno yetxehà wyaro, ehonomnà me noro yeryaha hampànà, Kohkomo.

Àro wyaro rma nkehe, àmenhosahonhàrà.

8 Onà wyaro nkehe xarha, àmenhosahonhàrà xarha.

Tohu wyarono xanomkahnohtoho hoye ro, natarymahetxhe hampànà, toto komo, tohu wya ayarymantokonyeno wyaro mak ha.

Àro wyaro rma nkehe, àmenhosahonhàrà. Àsok tawro hana. Natarymahetxow hamà, Khoryenkomо rwonà yoyukhura tesnàr kom

ke. Khoryenkomo yehutwatxhàrànhàr yano meryhe, natarymahetxhe, nyamoro ha.

⁹ Omnyam haxa ryhe, Khoryenkomo mryenon me manatxhe. Ànwahanonkatxhàyamo rma omnyamo. Àmàn yonye ro komo rma omnyamo, ehonomnà xaxa yanoto komo rma. Enyhoru hokono ro me txexaho rma omnyamo. Àro wyaro rma oytownà, Khoryenkomo, tokarymanye ro me oyehtxoho menye, koo, ohxe xaxa nay hamà, Khoryenkomo, khokonye, kanye ro me oyehtxoho menye. Amnyehra awaràñ wawon komo wyaro mehxatxkonà. Khoryenkom hutwanyehnà ro me rma mehxatxkonà. Thutwany me harha oytownà, noro ha. Amnye rma awasàñ hon komo wyaro harha manatxhe. Koo, thutwany me ketxownà hamà, Khoryenkomo, kany me harha manatxhe.

¹⁰ Amnyehra, Khoryenkomo mryenon mehra hak mehxatxkonà. Amnye rma, noro mryenon me harha manatxhe. Amnyehra, ayakoronomahrany hak nehxakonà, noro ha. Amnye rma, noro nakoronomatxho me harha manatxhe, ohnàñ kom yawo rma haxa tesnàr ke.

Ehonomnà komo eyuhtxoko katxhàrà on ha.

¹¹ Ronàhnàñ komo y, yukryeka ho rma hak oyehtokonye, oyowto kom hohra hak manatxow hamà. Anaro ro kom yowto hon komo wyaro manatxow hamà. Àro ke, ayanhàñ kom hoko eholkahra ro mak ehtxoko. Kehohkantokonye rma, khun kom yano me tehohketxow hamà, kanhàñ kom hoko. Àro wyaro kehtokonye, Khoryenkom hokon mehra harha kenyàr komo xe

nay hamà, kanhàn komo. Àro hokohra ro mak ehtxoko.

¹² Khoryenkom hutwanyehnà kom wawo manatxow hamà. Anatoko owàràhyaketxow hana, nyamoro ha. Atxke natxhe moxamo, ketxow hana, ohokonye. Ohxe roro rma ehtxoko, ohxe harha àwyanye oyonyàr kom horà. Anatoko nehwamohsen hana, Khoryenkom, àwyanye. Noro hoko rma, ohxe xaxa nay hamà, Khoryenkom, ketxow hamà, ohxe roro oyesnàr kom ke mak ha.

¹³ Àsok hana natxow ha, ehonomnà kom ha. Toto yano me ehonomnà me natxow hamà. Nyamoro rma eyuhtxoko, owyanye Kohkomo yeryehotanàhtoho me. Ehonomnà me haxa naха, Sesa, akayaryet komo ymo. Noro rma eyuhtxoko.

¹⁴ Noro ymo yano me, ehonomnà me xarha natxhe, kofehnakno komo. Nyamoro xarha eyuhtxoko. Anaro rha owto hona nànyakyatxhe, Sesa, àwyanye toto komo yonytxatxho me. Atxke ehxemotho komo yanàhnohyatxhe, nyamoro. Ohxe manatxhe ketxhe xarha, ohxe ehxemo komo wyà. Nyamoro rma eyuhtxoko.

¹⁵ Àsok tawro hana. Owàràhyakanyetho komo yatàknanàhkanàr xe nay hamà, Khoryenkom, owyanye, ohxe roro oyesnàr kom ke mak ha. Yaworon hutwanyehnà ro komo rma nyamoro ha, akàhpànà ro komo rma. Nyamoro rma matàknanàhketxow hamà, ohxe roro oyesnàr kom ke mak ha.

¹⁶ Ehonomnà komo yoyuknye rma, anotomahnà komo wyaro rma ehtxoko. Anar kom yano mehra, ayano me rony haxa ryhe, ohxe roro ehtxoko. Onà wyaro kahra mak ehtxoko. Anotom-

ahnà uro, àro ke, àsok make rma haxa wehxaha, kahra ehtxoko. Khoryenkom yanoto me haxa, ohxe roro ehtxoko.

¹⁷ Ohxe rye rma haxa toto komo xenytxoko, omeroro. Kryestu mryenon komo xe rma haxa ehtxoko. Ukurunkahnà ro me Khoryenkomox xenytxoko. Toyuhsom me Sesa xenytxoko.

Teryewhamnohtoho yonàmyakonà Kryestu katxhàrà on ha.

¹⁸ Tanotomaxemà ro me oyehtokonye, ayanotomany komo eyuhtxoko. Toyuhsom me nyamoro xenytxoko. Àsok hana natxow ha, ayanotomany kom ha. Ohxe natxow hamà, anar komo. Towahke natxow hamà, ohokonye. Nyamoro rma eyuhtxoko. Anar kom haxa ryhe, atxke rma haxa natxow hamà, ohokonye. Nyamoro xarha eyuhtxoko.

¹⁹ Anatoko àhoye rohra oyeryewhamnohyatxow hana, ayanotomany komo. Àhoye rohra teryewhamnohsomà rma, onà wyaro rma katxoko. Khoryenkom haxa, ohxehra ryehtxoho hutwehe, àro ke wenàmsà haka, katxoko. Àro wyaro owyanye enàmnàtoko rma, ohxe manatxhe, Khoryenkomox wyá.

²⁰ Anatoko atxke manatxow hana. Ayanotomany komo manwekyatxow hana. Àro ke oyompokyatxow hamà, owyanye tanweknàr kom ke. Àsok kany me kat manatxowà. Ohxe wehxaha, rowya enàmrà ke, ohsànàhpàra ryesnàr ke, kany me kat manatxowà. Àna matà, àro wyaro kahra ehtxoko. Tompohxemà rma omnyamo, owyanye

anweknàr kom ke. Àro ke, owyanye enàmàtxhe rma, ohxe wehxaha kahra rma ehtxoko. Anatoko, ohxe oyehtxoho kom hoye ro haxa oyeryewhamnohyatxow hana. Ohsànàhpàrà rma enàmtxoko. Àro wyaro oyehtokonye, ohxe rma haxa manatxhe, Khoryenkomo wya.

21 Àro wyaro enàmnye ro me oyehtxoho menye, támryenon me awahanonkatxownà, Khoryenkomo. Àsok tawro hana. Kryestu xarha, teryewhamnohsom me nehxakonà, tàwya oyonyhoryenàr kom horà. Teryewhamnohtoho yonàmyakonà, thoko oyehohkatxho menye, oyeryewhamnohtoho komo yonàmnye me rma rha oyehtxoho menye.

22 Noro ryhe, anhà hokohra ro mak nehxakonà. Àtemarontahra ro mak nehxakonà.

23 Teryewhamnohsom me mak nehxakonà. Toto komo wya twàràhyakantoko, ohsànàhpàrà rma nehxakonà. Àwàràhyakahranye ro mak nehxakonà. Àwyanye teryewhamnohnàtoko, kohsànàhyaha ohokonye, kahra rma nehxakonà. Khoryenkomp hona haxa nenyakonà. Hutwano ynye me ryhe, yaworo rma haxa naha, Khoryenkomo, ryehenàhnye noro ha, kekonà.

24 Kanhànàthàyam hoye ro wayehye. Yahkotohen ho twayehnàtoko, noro hona harha notowyе, kanhànàthàyamo, àro hokohra harha kehtxoho menye, enyhoru hokono ro me harha kehtxoho menye. Noro yeheryamatxhàr hoye ro enyhyrexah me harha manatxhe.

25 Àsok hana natxow ha, kahneru kom ha. Towsomà ro me natxow hamà, tonye ro komo

hyaye. Nyamoro wyaro motowyatxkonà, Kryestu hyaye. Noro hyaka omohsah me harha manatxhe. Oyonye ro komo hyaka rma omohsah me harha manatxhe. Kahneru yonye ro komo wyaro, konye ro kom me naha, noro ha.

3

Woràskomo komo hananàhàthàrà on ha.

¹ Onà wyaro àkehe xarha, woràskomo komo wya. Onyo komo eyuhtxoko. Anatoko Khoryenkomo rwonà yoyuknyehnà me natxow hana, onyo komo. Nyamoro rma eyuhtxoko, Khoryenkomo rwonà yoyuknye me harha ehtxoho menye. Àhananàhpàn me rma tehtokonye, ohxe roro oyehtxoho komo yonyatxhe.

² Anhà hokohra nay hamà, rohetxe, ketxhe. Ukurunkahnà me Khoryenkocom yonyan hamà, ketxhe, ohokonye. Àro wyaro ohxe roro oyehtxoho kom hoye ro, anatoko Khoryenkocom yoyuknye me harha natxow hana.

³ Woràskomo komo y, onà wyaro àkehe xarha, owyaney. Àsok hana mohtahoryetxow ha. Àsok hana motexketxow ha. Àsok hana mewahtetxow ha, uru ke hana, anaro tohu txko ke haxa hana. Àsok hana mewomumtetxow ha. Àro wyaro àhok oyehtokonye, ohxe oyosonyhonàr komo xe manatxow hamà. Àro hokohra mak ehtxoko. Tatanàhnohsom hokohra rma ehtxoko, tonyxem hokohra mak ha.

⁴ Osonyhen hok haxa ehtxoko, atanàhnohpànà ro hok mak ha. Ohnawonye ohxe oyehtxoho kom hoko rma ehtxoko. Àro hoye ro towahke

manatxhe. Àro wyaro oyehtxoho komo, ohxe rma haxa naha, Khoryenkomo wya.

5 Àro wyaro rma ohxe nehxatxkon hatà, tàhnawonye, woràskomo heno komo, enyhoru ro heno komo, Khoryenkom hona ron heno komo. Tànyo komo yoyukyatxkon xarha tà.

6 Àro wyaro rma rha, Akmaraw heno yoyukye hatà, Sara heno. Rohà y, kekon hatà, tànyo wya. Àsok tawro hana, noro yosnaka tosonyàr ke hamà. Sara heno yohamàtho me xaxa manatxhe, omnyamo, ohxe roro oyehtokony mak ha, oseryehokahnà ro me oyehtokony mak ha.

Tàhyem komo hananàhàthàrà on ha.

7 Onà wyaro àkehe xarha, kàrkomo komo wya, tàhyem komo wya. Ohetx komo hyawo towahke roro ehtxoko. Nyamoro hunu, ahoxemra haxa nay hamà, wos kaxe. Àro ke, ohxe rma haxa xenytxoko, akoronomanàr kom horà. Towahke Khoryenkom yehtxoho hoye ro, karyhe roro rye manatxhe, nyamoro yakoro. Àro ke, ohxe rma haxa xenytxoko, Khoryenkom yakoro orwonàmtaho menye. Àsok tawro hana. Ohxe xenyherany haxa oyehtokonye, tarwonàmporyehra manatxow hamà, Khoryenkom yakoro.

*Omeroro   Kryestu   mryenon   komo
hananàhàthàrà on ha.*

8 Àro rha haxa omeroron komo àhananàhyaha. Àme rye rma haxa ehutwatxoko. Otàhnàn yawo rma haxa ehtxoko. Osoxe rma haxa ehtxoko, noro rye me tehxem komo wyaro. Teryewhamnohsom

komo hnàñ yawo rma haxa ehtxoko. Norohnàtho me osonytxoko.

9 Ohsànàhpàra ehtxoko, ayanàhnöhnye kom hoko. Anàhnöhpranye ro mak ehtxoko. Owàràhyakany kom hoko xarha, ohsànàhpàra rma rha ehtxoko. Àwàràhyakahranye ro mak ehtxoko. Onà wyaro haxa katxoko, àhokonye. Apa y, nyamoro ewakryetxoko, katxoko, Khoryenkomo wya. Tàmryenon me awahanonkatxownà, Khoryenkomo, tènewakryenàr me oyehtxoho menye. Àro ke, axanhàñ komo ewakryetxoko, omnyam xarha.

10 Àsok tawro hana, onà wyaro tawro ke, àmenhosahonhàrà wya.

Àsok hana oyesnàr komo xe manatxow ha. Tano rma hak oyehtokonye, ohxe oyesnàr komo xe roro manatxow hamà. Teryehorye rma oyesnàr komo xe roro manatxow hamà. Àro wyaro oyesnàr komo xe oyehtokonye, onà wyaro xaxa mpàñà ehtxok ha. Àrwomra ro mak ehtxoko, toto kom hoko. Àtemarontahra xarha ehtxoko.

11 Anhà hokohra ro mak ehtxoko. Ohxe roro ehtxoko. Toto kom hoko, towahke roro oyesnàr komo xe rma haxa ehtxoko.

12 Àsok tawro hana. Enyhoru komo yonye ro me naха, Kohkomo, ewakryenàr kom horà. Àrwonàmrà komo yonytxanye ro me naха. Anhà kom hok haxa, ewakhàrà ro mak naха, Kohkomo.

Àro wyaro rma nkehe, àmenhosahonhàrà.

Oyeryewhamnohnye kom hona oseryehpàra ehtxoko katxhàrà on ha.

13 Ohxe oyehtxoho kom hoko roro rma haxa ehtxoko. Àro wyaro ohxe roro oyehtokonye, oyeryewhamnophàranye natxow hamà, toto komo.

14 Anatoko oyeryewhamnohyatxow hana, anar komo. Ohxe roro oyehtxoho kom hoye ro ryhe, oyeryewhamnohyatxow hana. Oseryehokahra rma ehtxoko. Oseryehpàra rma ehtxoko, nyamoro hona. Towakryexem me rma manatxhe.

15 Oyohkom me ryhe Kryestu xenyttxoko. Ehonomnà me xaxa noro xenyttxoko, ohnawonye. Toskarymatxahke roro rma haxa ehtxoko, toto komo wya. Àsok hana nketxow ha, nyamoro ha, owyanye. Àsok tawro Kryestu hona menyatxowà, ketxow hana, owyanye. Àro wyaro àwyanye tatoko rma, eyuhtxoko rma. Oskarymatxoko rma, àwyanye. Towahke rma eyuhtxoko. Ohxe toyuhsom me rma xenyttxoko.

16 Ohnawonye yaworo oyehutwantokonye, anhà hokonohnà ro me ehutwatxoko. Anatoko, owàràhyaketxow hana, anar kom ha. Kryestu yoh me ohxe roro oyehtokonye rma, owàràhyaketxow hana. Anhà hokonohnà ro me oyehutwantokonye, amnye nàhyahamyatxow harha mà, owàràhyakanyenhàyamotho.

17 Anatoko, ohxe kehtxoho kom hoye ro, teryewhamnohsom me tehxatxow hana, Khoryenkom yano me. Àro wyaro kehtokonye, ohxe rma tehxatxhe. Anatoko, atxke kehtxoho kom hoye ro haxa, teryewhamnohsom me tehxatxow hana.

Àro wyaro kehtokonye, ohxe manatxhe katxho mehra rma tehxatxhe.

Kanhànàthàyam hoye ro wayehye Kryestu katxhàrà on ha.

18 Ohxe tehtxoho hoye ro rma rha teryewhamnohsom me nehxakonà, Kryestu xarha. Kanhànàthàyam hoye ro wayehye. Towenyxa ro wayehye, tàwya kanhànàthàyamo yowtàhkatzho me. Anhàtho komo rma kàwyamo. Enyhoru ro haxa noro ha. Noro rma wayehye, Khoryenkomo hyaka tàwya kohtoho menye, khokonye Khoryenkomo yoseryewhokatzho me. Uhunu ryhe, twayehkaxem me nehxakonà. Ekato haxa ryhe, karyhe roro texem me nehxakonà.

19 Ekato me rma ntoye, noro, toto heno komo yokatetho hyaka, ahuxemo heno komo hyaka. Watxa ymo yaka ahryemxemo komo wyaro, ahusah me nehxatxkonà, nyamoro heno. Nyamoro wyo noskarymaye, Kryestu.

20 Amnyehran heno komo rma nyamoro hatà. Khoryenkomo yoyuknyehnàthàyam heno rma nyamoro hatà. Nowe yehtokon heno komo rma nyamoro hatà. Àhokonye mexe rma haxa ohsàñàhpàra nehxakon hakahpa tà, Khoryenkomo. Nowe wyo kanawa ymo yakàhtontoko rma haka, ohsàñàhpàra roro rma nehxakon hakahpa tà. Wayehkano yhera rma hak nehxakon hatà.

Kanawa ymo yawon komo ryhe, yakehra nehxatxkon hatà. 8 me rma nehxatxkon hatà, àyakenon

komo. Nyamoro ryhe, tkurunhosom me nehxatxkon hatà. Tuna kwawo tkanawar kom yehtxoho hoye ro, tkurunhosom me nehxatxkon hatà, twayehrà kom hona.

²¹ Tuna kwawo exetxhàyamonhàrà rma, kataymomtoho kom kuknon me naha. Kataymomrà kom ke ryhe, tkurunhosom me rma rha tehxatxhe xarha, ewakhàrà Khoryenkom yehtxoho hona. Àro wyaro tkurunhosom me tehxatxhe, Txesusu Kryestu yasanàmrà ke, àwayehxemo kom waye asanàmrà ke. Tuna kwaka kataymomnàtokonye, ekorokahra tehxatxow hamà. Emuryenkahra tehxatxow hamà. Onà wyaro haxa tketxow hamà, Khoryenkomо wya, kataymomnàtokonye. Apa y, ohxe harha tehutwaxem me uro txeryko, rohnawo, tketxhe, àwya.

²² Àwayehxemo kom waye tasanàmàtxhe, kahe yaka toye, Kryestu. Àto rma naha, Khoryenkom hanawo, howehehra. Ehonomnà me xaxa naha, kahe yawon kom yoho rma haxa, eh kom yoho rma haxa, omeroro ehonomnà kom yoho rma haxa. Nyamoro rma neyukyatxhe.

4

Ayanhàn kom hoko ehohkahra harha ehtxoko katxhàrà on ha.

¹ Àro wyaro teryewhamnohsom me nehxakonà, Kryestu, twayehso ro. Kàwyaronye rma rha tuhnye tehtoko, teryewhamnohsom me nehxakonà. Àro ke, onà wyaro ehutwatxoko. Kryestu wyaro teryewhamnohsom me hak wehxe, uro, katxoko, anhà hona oyekrunhonàr kom horà. Àsok tawro hana.

Twayehso ro teryewhamnohsom me kehtokonye, kanhàn kom hokohra harha tehxatxow hamà.

² Àro ke, tano rma hak oyehtokonye, Khoryenkom yano me ohxe roro ehtxoko. Tuhnye rma hak oyehtokonye, ayanhàn kom hoko ehohkahra harha ehtxoko.

³ Amnyehra, Khoryenkom hutwanyehnà komo wyaro atxke mehxatxkonà. Mexe rma haxa ayanhàn kom hoko mehxatxkonà. Àrotho hoko tehxoryehra harha manatxhe ha. Tweromra ro mak mehxatxkonà. Ayanhàn kom hoko rma haxa mehohketxkonà. Tànyerhontaxemà ro me mehxatxkonà. Amanhonàr kom hoko roro mehxatxkonà. Tewatxarykaxemà ro me mehxatxkonà, wok yonàr hoko rma haxa mak ha. Toto horyenà ro kom kuknonà hokono ro me mehxatxkonà, owyanye ewakryenàr kom me mak ha. Towakryehoryempànà ro rma nyamoro ha.

⁴ Tweromnà komo hyaka ohsamnohpàra harha manatxhe. Àsok make rma haxa ehtokonye, akorohrany harha manatxhe. Àro ke noseryehoketxhe, ohokonye, tàhyakanye àtohra harha oyesnàr kom ke. Àro hoye ro owàràhyaketxhe.

⁵ Amnye, tanhàn kom hoko noskarymetxhe hampànà, nyamoro ha, Kohkomo wya. Wahanonkano ynye me naha hampànà, noro ha. Tanàhnohsom me manatxhe hampànà kany me rma naha hampànà, toto komo wya, àwayehpàn komo wya, àwayehxemotho komo wya xarha.

⁶ Àsok hana natxow ha, toto heno kom ha, àwayehxemo komo. Àrwo yonyhorunu yonytx-

anyenhàr me natxow hamà. Àro hoye ro, atxke manatxhe hampànà katxho me nehutwetxkonà, àwayehpàra rma hak tehtokony mak ha. Toto kax mak nehxatxkon ha. Àro hoye ro rma rha, karyhe roro harha natxhe, eyuknyenhàr me tehtokony mak ha. Ekato me ryhe, karyhe roro natxhe, Khoryenkomo wyaro mak ha. Àro wyaro esnàr kom horà, àrwo yonyhorunu yonytxamohsoye, Khoryenkomo, àwyanye.

Atakoronomatxoko katxhàrà on ha.

⁷ Yukryeka heno komo yosomtatkatzho hahnok naха. Àro ke, takàhso roro ehtxoko. Thona roro ehtxoko, Khoryenkomo yakoro orwonàmtaho menyе.

⁸ Onà wyaro àkehe xarha, owyanye. Ahananàhtoho kom yohono rma haxa onà. Osoxe rma haxa ehtxoko, teryewrye ro rma haxa mak ha. Àsok tawro hana. Kowtà xe kehtokonye, noro yanhan hutwahra tehxatxow hamà.

⁹ Ohyakanye hawana me oyowntà komo yomoknàtoko, nyamoro ewakryetxoko. Àsok kom wewakryetxowà kahra ehtxoko.

¹⁰ Anar me rha tàywero oyeryatxhe, Khoryenkomo, towahke xaxa tehtxoho hoye ro mak ha. Àro hoye ro atakoronomatxoko. Àro wyaro Khoryenkomo yanoto me osonyhotxoko.

¹¹ Tarwonà yokarymanye ro me okukuru komo yeryaha, Khoryenkomo. Nyamoro rma hak nekarymatxowà. Khoryenkomo nhutwamohsoho rma hak yokarymatxowà. Towtà komo yakoronomanye ro me anar komo yeryaha. Nyamoro rma hak nakoronomatxowà,

Khoryenkom yahoxet hoye ro mak ha. Noro ryhe, tahoxerye neryatxhe, àwyanye towtà komo yakoronomatxho me. Àro wyaro ayatakoronomantokonye, ohxe xaxa tonyxem me nay hamà, Khoryenkomo. Apa y, ohxe xaxa manay hamà, àro wyaro àkehe, Txesusu Kryestu yano me, màketxow hamà.

Ohxe xaxa nay hamà katxho roro me naha, noro ha. Ehonomnà roro me naha. Àro wyaro hamà tkatxe.

Atxke wehxan hamà teryewhamnohsom me ryesnàr ke kahra ehtxoko katxhàrà on ha.

¹² Ronàhnàn komo y, teryewhamnohsom me rma haxa manatxow hamà. Àsok hana nay ha, uru ha. Tkukmaxem me nay hamà, weheto waka texem me esnàr ke. Àro wyaro rma rha tkukmaxem me manatxhe, teryewhamnohsom me oyesnàr kom ke. Oseryehokahra rma ehtxoko. Eten kom hana rohoryan ha, kahra rma ehtxoko.

¹³ Teryehorye rma ehtxoko, Kryestu wyaro rma rha teryewhamnohsom me oyesnàr kom ke. Amnye ehonomnà me xaxa nosonyhehe, noro. Àtoko rma oyeryehotetxhe xaxa hampànà, thenyehra rma haxa mak ha. Àro ke, amnye rma, teryewhamnohsom me oyehtokonye, teryehorye rma ehtxoko, amnye xarha teryehorye rma haxa oyehtxoho menyè.

¹⁴ Anatoko, twàràhyakaxem me manatxow hana, Kryestu mryenon me oyesnàr kom ke. Twàràhyakaxemà rma, towakryexem me rma manatxhe. Àsok tawro hana. Oyowan

yawo roronye nay hamà, Khoryenkom yokato, ehonomnà xaxa rma.

15 Åsok oyehtxoho kom hoye ro haxa katà, teryewhamnohsom me manatxowà, toto heno yotahatxho hoye ro katà, toto katxhootho yatoho hoye ro haxa katà, anaro rha ayanhàn kom hoko oyehtxoho kom hoye ro haxa katà, toto yeryehokatxho hoye ro haxa katà. Àro wyaro oyehtxoho kom hoye ro teryewhamnohsom me oyehtokonye, atxke manatxow hamà.

16 Kryestu mryenon me oyehtxoho kom hoye ro haxa teryewhamnohsom me oyehtokonye, ohxe manatxhe. Onà wyaro kahra rma ehtxoko. Atxke wehxan hamà, teryewhamnohsom me ryesnàr ke, kahra ehtxoko. Onà wyaro haxa katxoko, Khoryenkomo wya. Ohxe xaxa manaha, Kryestu mryenon me ryesnàr ke, katxoko, àwya.

17 Atxke manatxhe hampànà kany me naха, Khoryenkomo. Àro wyaro kany me rma naха, amnye rma, tàmryenon kom hoko, àhanatanàhrà kom horà. Àro hoye ro teryewhamnohsom me keryatxhe, khanatanàhrà kom horà. Tàmryenon komo hanatanàhnyenhàrà rma, atxke manatxhe hampànà kehe xarha hampànà, amnye ha, toyuknyehnànhàyamotho komo wya, àrwo yonyhorunu yanweknyenhàyamotho komo wya. Àhanatanàhràhnà kom horà haxa, anàhnohtàkanàr kom horà haxa ryhe, atxke manatxhe hampànà, kehe hampànà, àwyanye.

18 Àro hoko rma, onà wyaro nkehe, àmenhosahonhàrà.

Ohxe ehxemo komo ryhe, tkurunhosom

me natxhe hampànà, Khoryenkomо
wya tanàhnohrà kom hona. Nyamoro
rma, krawame rma tkurunhosom me
natxhe. Krawame rma nyamoro yehtoko,
ukurunhohnà ro me natxow hamà,
Khoryenkomо xanhànàthо komo, anhàthо
komo.

Àro wyaro rma nkehe, àmenhosahonhàrà.

¹⁹ Àro ke, Khoryenkom yano me teryewham-
nohsom me oyehtokonye, ohxe roro rma ehtxoko.
Okurunhonye ro komo me noro xenytxoko. Onà
wyaro katxoko. Rokurunhehe xaxa hampànà,
kakàhtonyenhà�amo, tarwon yawo ron kaxe, katx-
oko.

5

*Kryestu mryenonyonye ro komo hananàhàthàrà
on ha.*

¹ Onà wyaro àkehe, Kryestu mryenon yonye
ro komo wya. Owyaronye rma rha, Kryestu
mryenon yonye ro kom me wehxaha, uro xarha.
Kryestu yeryewhamnohrà wenyeye. Amnye,
ohxe xaxa tonyxemà ro me mpànà naha ha, noro
ha. Atoko rma, noro wyaro rma rha ohxe xaxa
tonyxemà ro me wehxaha. Noro rma, onà wyaro
khananàhyatxhe.

² Khoryenkomо mryenon komo xenytxoko.
Tàmryenon kom hoye ukukuru komo yonye ro
me oytxownà, noro. Nyamoro rma xenytxoko,
kahneru yonye ro komo wya toknà komo
yonyetokono wyaro mak ha. Xenytxok xaxa
mak hampànà katxho hoye rohra, ayano me
ronye rma xenytxoko, xenyar komo xe rma haxa

oyesnàr kom ke mak ha. Àro wyaro oyesnàr komo xe na, Khoryenkomo. Ayatamoketxhet kom horàhnà rma, xenyàr kom hoko ehtxoko. Akoronomanàr komo xe rma haxa oyesnàr kom ke ryhe àhok ehtxoko.

³ Oyoh komo ryhe uro ha kahra rma ehtxoko, àwyanye, onenyàr komo wya. Onà wyaro haxa ehtxoko. Ohxe roro rma haxa ehtxoko, ohokonye ehohkanàr kom horà, owyaronye rma rha ohxe esnàr kom horà.

⁴ Amnye nosonyhehe hampànà, Kryestu. Tàmryenon komo yonye ro haxa noro ha. Tosonyhotxhe rma, tàmryenon komo yonyetxhetà yàmyaha, owyanye. Ehethàrà rma, ohxe xaxa tonyxemà ro me oytxoho kom me rma na, àwy, meya roro mak ha. Àro wyaro rma àkehe, Kryestu mryenon yonye ro komo wya.

Norohnàtho me osonytxoko katxhàrà on ha.

⁵ Onà wyaro àkehe xarha, bàryekomo komo wya. Horykomo komo eyuhtxoko.

Onà wyaro àkehe xarha, omeroron komo wya. Norohnàtho me osonytxoko. Ososnaka rye rma haxa osonytxoko, omnyamo ro rye rma. Àsok tawro hana, onà wyaro tawro ke, àmenhosahonhàrà wya.

Ehonomnà me tosonyxem komo xehra na, Khoryenkomo. Norohnàtho me tosonyxem kom haxa ryhe yowakryehe.

Àro wyaro rma nkehe, àmenhosahonhàrà.

⁶ Àro ke, ehonomnà me xaxa Khoryenkomo xenytxoko. Norohnàtho me haxa osonytxoko. Amnye, ehonomnà me harha oyeryatxhe

hampànà, noro ha. Àsokentok hana, ehonomnà me oynyàr komo xe tehtok mak hamà.

⁷ Oyoseryehokantokonye, orwonàmtxoko, Kho-ryenkom yakoro. Oyoseryehokatxho komo rma ekarymatxoko, àwya, oseryehokahra harha oye-htxoño menye. Noro ryhe, ayakoronomanàr komo xe rma haxa naha.

⁸ Takàhso rma haxa ehtxoko. Thona roro rma haxa ehtxoko. Ayanàhnohrà komo xe naha, worokyamo yohà ymo, axanhàn komo ymo. Kamara ymo wyaro naha, noro ha. Àsok hana nay ha, kamara ymo ha. Tàtosomà ro me nay hamà, tot horà. Noro wyaro, tàtosomà ro me naha, worokyamo yohà ymo, toto yanàhnohrà horà.

⁹ Noro rma àtaymatxoko, ohyayenye. Ahananàhtoho kom yawo ro rma haxa ehtxoko. Àhnànkahra ro mak ehtxoko.

Oyowtà komo hutwahkahpàra ehtxoko. Yukryeka yamtar horye rma haxa natxhe, oth-oyehra. Owyaronye rma rha, teryewhamnohsom me natxhe, nyamoro xarha.

¹⁰ Mexe nyhe txko teryewhamnohsom me oyexetxhenye, oyonyhoryetxehketxhe hampànà, Khoryenkomo. Towahkemà ro me rma haxa naha, noro ha. Awahanonkatxownà, tàwyaro ohxe xaxa tonyxemà roro me oyehtxoho menye, Kryestu yohà roro me oyehtxoho menye. Ayakoronometxhe, noro ha, ahananàhtoho kom yawo ro oyehtxoho menye. Ohnawonye tahoxerye oyeryatxhe ha.

¹¹ Ehonomnà me xaxa naha, katxho roro me hak nahko, noro ha. Àro wyaro hamà tkatxe.

Ohnàn kom yawo natxow hatà tanon komo katxhàrà on ha.

¹² Tan naха, Seryasà, rohyawo. Kowtà komo rma noro ha. Yaworon me xaxa noro wenyaha. Noro wya ryhe, rokaryehtanà àmenhohono, ohyakanye. Kawohra mak naха, rokaryehtanà. Àro rma ke khananàhtxowà. Yaworon xaxa wekarymano, on yawo. Towahke xaxa naха, Khoryenkomо, khokonye, katxho rma wekarymano. Àro wyaro katxho yawo ro rma xaxa ehtxoko.

¹³ Ohnàn kom yawo natxow hatà, tanon komo, Bakmeronya hon komo rma, Kryestu mryenon komo rma, tohsamnohsomà ro komo rma. Owyaronye rma rha, Khoryenkomо nwahanonkatxho me natxhe, nyamoro xarha. Ohnàn kom yawo rma rha nay hatà, Mahkus xarha. Romuru me naха, noro ha.

¹⁴ Oyohsonàtokonye atamtxuhkatxoko, osox oyehtxoho kom hoye ro. Apa y, ohxe txetxoko àkehe, Khoryenkomо wya, ohokonye, Kryestu yoh kom hoko rma, omeroron kom hoko rma.

Khoryenkom Karyehtanà
New Testament in Hixkaryána (BR:hix:Hixkaryána)
copyright © 2012 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Hixkaryána

Translation by: Wycliffe Bible Translators, Inc.

Hixkaryána [hix], Brazil

Copyright Information

© 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

The New Testament

in Hixkaryána

© 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2014-04-25

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 18 Apr 2025 from source files
dated 29 Jan 2022

d753c786-1774-5470-99e4-f5f0c0f85123